אמר רב הונא אמר רב לא שנו אלא מנה מאתים אבל תוספת יש לה · תימה מ"כ אמאי קאמר רב לעיל לא שנו אלא כשאין שטר כתובה יוצאה מתחת ידה אבל כששטר כתובה יוצאה מתחת ידה גובה כתובתה לעולם ומאי דאיה היא משום שטר כתובה הואיל *ואינה גובה בה לרב: **ה"ג** אמיה לקמיה דרבה · דרבה מיבעי ליה למיהדר פירי מיומא דכתיבא אדרכתא דסכי סבירא ליה לרבה בפ' המפקיד (ב"מ דף לה: וסס) אבל רבא סבירא ליה מכי שלמוה יומי אכרזתא מיהא מדקאמרה "והא מר הוא דאמר לאחריות טעות סופר" הוא "כרתא דגרסינן רבא דרבא הוא דאמר הכי בפ"ק דב"מ (דף מו: וסס) ומלינן למימר דשפיר גרים רבא והאי דקאמרה ליה "ליזיל ולהדר פירי מן ההוא יומא דכתיבא אדרכתא עד האידנא" היא אמרה כן אבל לרבא לא סבירא ליה הכי, ומאי דקאמר לה רבא "אחוי לי אדרכתא" נראה לי לאו משום דאי הוה שפיר כתיבא אדרכתא דליהדר מיומא דכתיבא אדרכתא אלא משום דאי לא כתיבא אדרכתא שפיר דלא מיחייב לאהדורי פירי אפילו מכי שלמו יומי דאכרזתא כיון דבטעות כתיבא אדרכתא כדמסיק:

הדרן עלך הנושא

שני דייני גזירות היו בירושלים אדמון וחנן בן אבישלום · הכי גורס ר"ת דהא לר"מ דאמר בפ' חלק (סנהדרין דף קג:) דאבישלום אין לו חלק לעולם הבא היכי מסקינן בשמיה הא אמרינן ביומא בפ' הממונה (דף לח:) ומס דשעים ירקב דלא מסקינן בשמייהו ואבישלום מס אדם כדכתיב *(אביה בן אבישלום) והכי נמי הא דאמר בפ"ק דשבת (דף יב: וסס) שבגא אים ירושלים *לא גרסינן שבגא אלא שבגא (ה) דשבגא דשע הוה ויש מפרש דתרי שבגא היו דכתיב בישעיה (כ"ב) כה אמר ה' צבאות לך בא אל הסוכן הזה אל שבגא אשר על הבית וכתיב בתריה מה לך פה וגו' הנה ה' מטלטלך וגו' הרי משמע שהיה רשע ואחריו כתוב בסוף (שם לז) ויהי כשמוע המלך חזקיהו ויקרע את בגדיו ויתכס בשק ויבא בית ה' וישלח [את] אליקים אשר על הבית ואת שבגא הסופר ואת זקני הכהנים מתכסים בשקים וגו' הרי משמע דשבגא אחריניא היה ואלו מילתא היא דהוא נמי שבגא הראשון ואין מוקדם ומאוחר בדבר כורחיך ההוא בתרא דהיה במעשה דסנחריב רשע הוה דאמרי' (סנהדרין דף כו.) שאלה לסנחריב שבגא וסיעתו השלימו חזקיה וסיעתו לא השלימו וכשרלה ללאת הוא וסיעתו חוץ לחומה יצא הוא תחלה ובא גבריאל וסגר הדלת והרגו סנחריב ואז נתבגא עליו ישעיה הנה ה' מטלטלך וחף על גב דהכא קרי ליה סופר ותחס על הבית מכל מקום אחד הוא · מ"ר: קשיא

שני דייני גזירות היו בירושלים אדמון וחנן בן אבישלום · חנן אומר "שני דברים אדמון אומר שבעה. *מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות: חנן אומר תשבע

הרי היא כבתחלה, ואם היה שטר כתובה יוצא מתחת ידיה גובה כתובתה לעולם שלח ליה רב נחמן בר רב חסדא לרב נחמן בר יעקב ילמדנו רבינו: בשלשטר כתובה יוצא מתחת ידה מחלוקת-אב בשאין שטר כתובה יוצא מתחת ידה, והלכה כדברי מי? שלח ליה בשאין שטר כתובה יוצא מתחת ידה מחלוקת אבל שטר כתובה יוצא מתחת ידה גובה כתובתה לעולם והלכה כדברי חכמים, כי אתא רב דימי א"ר שמעון בן פזי א"ר יהושע בן לוי משום רב קפרא לא שנו אלא מנה מאתים אבל תוספת יש לה, ורבי אבהו א"ר יוחנן אפילו תוספת אין לה דאמר *רבי אייבו אמר רבי ינאי תנאי כתובה ככתובה דמי, אתמר נמי א"ר אבא אמר רב הונא אמר רב לא שנו אלא מנה מאתים אבל תוספת יש לה, אמר ליה רבי אבא לרב הונא: אמר רב הכי? אמר ליה אישתיקן קאמרת-אב אשקיין קאמרת? אמר ליה אישתיקן קאמינא: חמתיה דרב חייא אריבא-אינתת אחות הוא ואלמנה בבית אביה הוא וזנה עשרים וחמש שנין בבי נשא, לסוף אמרה ליה הב לי מזוני אמר לה לית לך מזוני, הב לי כתובה, אמר לה: לא מזוני אית לך ולא כתובה אית לך, תבעתיה לדינא קמיה דרבה בר שילא אמר ליה אימא לי איזו גופא דעובדא היכי הוה אמר ליה: זניתה עשרים וחמש שנים בבי נשא, בחיי דמר דבתפאי אמטאי לה אמר ליה טעמא מאי אמור רבנן כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה לעולם דאמרינן משום כיסופא הוא דלא תבעה, הכא נמי משום כיסופא הוא דלא תבעה, זיל הב לה, לא אשגח, כתב לה אדרכתא אגיכסיה, אתא לקמיה דרבא א"ל חזי מר היכי דנין? א"ל שפיר דנך אמרה ליה "אי הכי ליזיל להדר לי פירי דמן ההוא יומא עד האידנא, אמר לה: אחוי לי אדרכתיך, חזייה דלא הוה כתוב בה "ואישתמודענא דנכסים אלו דמיסחנא אינון" אמר לה: אדרכתא לאו שפיר כתיבא, אמרה ליה: ית זיל אדרכתא, יאישקול מיומא דשלימי יומא אכרזתא עד השתא, אמר לה: הני מילי היכא דלא כתיב טעותא באדרכתא אבל היכא דכתיב טעותא באדרכתא ליתי לן בה" אמרה ליה "והא מר הוא דאמר *אחריות-טעות סופר הוא? אמר לה רבא "בהא ליכא למימר טעות סופר הוא, דבהא אפי' רבה בר שילא טעי: מעיקרא הוא סבור הני והני דידיה-מה לי מהני מה לי מהני, ולא היא זימנין דאולה ומשבחה להו, ודבעלה מכסף, ואמר לה שקיל דידך והב לי דידי ואתי לאפוקי לעז על בי דינא":

הדרן עלך הנושא

שני דייני גזירות היו בירושלים אדמון וחנן בן אבישלום חנן אומר "שני דברים אדמון אומר שבעה. *מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות חנן אומר תשבע

הרי היא כבתחלה · ומונה כ"ה שנים משעת תביעה: **והלכה כדברי מי** · כדברי ר' מאיר או כדברי חכמים: **לא שנו** · דבכ"ה שנים מחלה: **אלא מנה מאתים** · שהם שם כתובה: **אבל תוספת יש לה** · דמתנה היא ולאו כתובה: **תנאי כתובה** · תוספת: **אישתיקן קאמרת או אשקיין קאמרת** · הלא דמתמהת ואמרת "אמר רב הכי? משום דלא סבירא לך הוא ולאשתיקן קאמרת-אין-משום דחביבה עלך ולאשקיין קאמרת-דלא אמרה רב, משקיה לי אמרת, דשפיר אמר: **אינתת אחוה דאבי** · ומתבלא בנים וירשו רב חייא אחיו: **לא לתובה ולא מזוני** · דאלמנה בבית אביה אינה גובה אלא עד כ"ה שנים כדבנן: **בכתפאי אמטאי לה** · מזונותיה מיום ליום: **הא נמי משום כיסופא** · מתמה הכבוד הזה שעשית לה: **אדרכתא** · פסק דין לגבות נכסיו בכל אשר תמצא: **אמרה ליה** · לרבה: **ליהדר לי פירי** · דאדרעא דשיעור כתובתא לאכל מיומא דאיכתיבא לי אדרכתא עליהן שמאותו היום הם ברשותי דהכי אמר רבה בפ' המפקיד (ב"מ דף לה:) גבי שומת ב"ד לוקח מאימתי אכיל פירי אמר רבה מכי מטי אדרכתא לידיה אבל אמר משמתמה לבא אמר מכי שלמו יומי אכרזתא: **אישתמודענא** · "הכרנו שהנכסים הללו שכתבנו אדרכתא זו עליהם, של מת היו, שמעבוד כתובתה של זו עליהם: **לאו שפיר כתיבא** · שנכתבה על כל שדות של ה"א וסדות שלו אינן משועבדות לכתובתך אלא לוקן שיכם מבעליך: **תיזיל אדרכתא** · דלא שפיר כתיבא: **אשקול** · פירי מיום שמלאתי שדה משדות המת והרלתי אדרכתא שבידי לבית דין ומאותה והכריזו עליה ל' יום כמשפט דאפילו לרבא דמרע כח הלוקח בפרק המפקיד (שם דף לה:) מודה דמכי שלמו יומי אכרזתא אכיל לוקח פירי: **אכל היכא** · דאדרכתא בטעות כתיבא לא זכית בה עד דמטית לרעא ליהדר שהרי מכח אדרכתא שמאותה בית דין והכריזו: **והא מר סוא דאמר** · בפרק שנים אוחזין (שם דף מו:): **אחריות טעות סופר סוא** · שטר שאין בו אחריות גובה מנכסים משועבדים שלא הלוה זה מעות אלא באחריות שיעבוד נכסיו והסופר טעה, הכא נמי ב"ד לו לסופר לכתוב אדרכתא הוגנת והוא טעה דלא כתב "ואישתמודענא" והכל יודעים שלא נכתבה אלא על נכסי המת: **בהא רבה בר שילא** · שלוה לכתוב ליך אדרכתא טעה וסבור שתגבה מנכסים שלו: **דאולה ומשבחה לו** · לבדה שמגוה כ"ד: **ודבעלה מכסף** · שלא יגביתם היורש שהוא במות שיחזור ויקח את שלו מידה ויאמר לה "מלי שלי המשועבדים ליכי ואתי לאפוקי לעז על בית דין שלא עיינו בתקנתה של זו:

הדרן עלך הנושא

שני דייני גזירות · מפרש בגמרא: **חנן אומר שני דברים** · שלא היו חכמים מודים לו: **חנן אומר תשבע**

[נדרים עו. ע"ש היטיב בפי' הרא"ש]

*מחמתה דבר חייא

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה שני · לא גרסינן אלא שבגא · ר"ב לשון תוס' בפ"ק דשבת ובכנא נמי הוי שם אדם כדאמרינן בסוטה אלא כשבגא הללו כו' ועיין בפרק היה מועל דף כא:

גליון הש"ס

גמ' אמר רב הכי · בתוספות ר"י מיגש סי' לא הגיהסא ל"ל אישתיק אל אישתיק קאמרת אי אשקיין קאמרת וע"ש פירוש: תוס' ד"ה כני דייני כו' לא גרסינן שבגא · עיין מגילה דף י ע"ב תוס' ד"ה רבה:

[נ"ל גבי אביה (מ"מ טו) וכמ אמו מעכה בת אבישלום]

תוספות רי"ד

שלח ליה ר"נ ב"ח לר"נ ב"י ילמדנו רבינו בשלשטר כתובה יוצא מת"י מחלוקת או בשאין שטר יוצא מת"ימחלוקת והל' כדברי מי שלח ליה בשאין שטר יוצא מת"י מחלוקת אבל שטר כתובה יוצא מת"י גובה כתובתה לעולם והל' בחכמים: כי אתא ר"ד אר"ש ב"פ אריב"ל משום ב"ק ל"ש אלא מ"מ אבל תוספת י"ל. ור"א אר"י אפילו תוספת א"ל דאר"א אר"י תנאי כ' ככתובה דמי וכך הל' ודוקא תוספת כתובה דדמיא לכתובה היא דשקלי מנכסי בעלה ולא חסרא בהו מידי אבל נדוניתה שהביאה בבית אביה חוב גמור הוא וגובה לעולם: המתי' דר"ח מדיפתי אותה אהוה הויא זנה כ"ה שנין בבי נשא פי' שמת אחיו בלא בנים וירש אותו הוא לסוף א"ל הב לי מזוני א"ל ל"ש כתובה תבעתיו לדינא לקמיה דרבא ר"ש א"ל זנתה כ"ה שנים בבי נשא ובחיי דמר דבכתפאי אמטי לה א"ל מעמא מאי אמרו דבנן כ"ז שהיא בבית בעלה גובה כתובתה לעולם דאמרינן מחמת כסיפא הוא דלא תבעה פי' מפני שזנים אותה ובעבור זה שתקה ולא תבעה ה"נ מפני שזונה שם לא תבעה ולא אשגח בה כתב לה אדרכתא אנכסי פי' שטר שומא על נכסיו אתא לקמיה דרבא א"ל חזי מר היכי דנן א"ל שפיר דנך א"ל ליהדר לי פירי מן ההוא יומא עד האידנא פי' א"ל לרבא למיהדר לי כ"ה מעות דאכלתי מיומא דכתיב אדרכתא לידי דהכי אמרינן בפ' המפקיד מאימתי אכיל פירי מכי מטא אדרכתא לידיה. ואדרכתא לא שפיר כתיבי ולאו אדרכתא היא פי' לא היתה כתובה בה הכרנו שהנכסים הללו שכתבנו אדרכתא זו עליהם של מת היה ששיעבוד כתובתה עליהם מוטלת ולא על כל נכסיו של זה א"ל תיזיל אדרכתא אישקול מיומא דשלמת יומא אכרזתא אבל הכא כיון דאיכא טעות באדרכתא לא, פי' שכל כה שעשו בטעות עשו כיון שלא עשו על נכסי המת, א"ל והא מר הוא דאמר אחריות ט"ס הוא, פי' ה"נ שמא הסופר טעה שב"ד אדרכתא יפה צוו לו לכתוב והוא טעה ולא כתב בה אשתמודענא והדבר ברור שלא נכתבה כ"א על נכסי המת א"ל דהא אפילו רבה בר"ש הוא סבר הני והני דידיה ניהנו ולא היא זמנין דאולא ומשבחו לה וא"ל שקול דידך והב לי דידי פי' אולא האשה ומשבחה לשדה ששמו לה ב"ד ודבעלה מיכספו שלא ישביחם היורש שהוא בטוח שיחזור ויקח את שלו מידה ויאמר לה מלי שלי המשועבדים ליכי ואתי לאפוקי לעז על בית דין שלא עיינו בתקנתה של זו:

פי' ג שני דייני גזילות היו בירושלים אדמון וחנן בן אבשלום חנן אומר שבעה מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות חנן אומר תשבע בפוסף ולא תשבע בתחלה נחלקו עליו בני הכהנים גדולים ואמרו תשבע בתחלה ובסוף אר"ד ב"ה כדבריהם. אר"י ב"ז יפה אמר הנן לא תשבע אלא בסוף פי' מומהין היו ומוסכמין לדין דיני גזילות. חנן אומר ב' דברים ואין הכמים מודים לו ואדמון ז' חנן אומר תשבע

* ב' אפטרוכות אלו (א ז-ח) כי נוסח המאי בין רב ולא בסוף זמנ' אי

נוסחא מאנה

לח ה מיי' פי"ב מה הל' ע סמג סס טוש"ע מ"מ סימן קט סעיף ג וסימן לח סעיף ט:

מח' אות ז' (ד' מאחלה)

טרם יבא אל מנה מאתים -און-

גם אל הרוסבת (מחולת)

◇ סימון ל"ג בגר קטר בין הטיות

נוסחא

אחר (ל"ר"א) טירוט נכסי אחרים ונן אות האמנה בחיון כה טעם המסיגות נפ. כטעדרו כה הטעם ביא תבדה כמשבתה

1. דאם מגיע לה כתובה

2. מה דין אדרכתא שנכתבה אלא כדין

מבנה

(מדקה) דגרי דאמנה

◇ דברי רבא

** ובכל זה מאבריל זה לשון הקדמון אל ר"ח"א אריבא ז"ל ולא היא

* (נ"ל ד"ה ה"ל) - בגיגוד לשאות סופר דהי לאות טיעות ולכן - דאם הסופר הוסבר את האחריות בטעם טעות לאות ולכן האחריות אינו נחשב חסר אבל לאות טאינו בטוח לכן, כאן כאילו אי אפטר לתתלת ממנו (לאחר שראדרכתא בכל נאות נסמך אל כבטר) ולכן האדרכתא פסולה לעולם פת:

[נ"מ יד. עוי: כ"ב קסט:]